

Politik Bilim

Tarım-sanayi ilişkisi (2)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Geçen hafta, ‘inovasyon’ meselesinin tarım politikalarında da dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştım. Bunu okuyanlardan çoğu, benim için muhtemelen, ‘tarımda inovasyona gelinceye kadar çözülmesi gereken yüzlerce meselemiz varken adamın yazdığına bak’, diye düşünmüştür. Haklı olabilirler; ama ben de, günün bastıran sorunlarıyla boğuşulurken tarımın dünyadaki geleceğini şekillendiren gelişmeler gözden kaçabileceği için kaygılıyım. Dikkatlerimiz o gelişmelere de odaklanmalı. Bugünümüzü kaybettik, yarınımızı da kaybetmeyelim; merâmım bu.

Biraz dikkatli bir göz, yarının dünyasında iddiası olan ülkelerin bilim ve teknoloji strateji ve politika dokümanlarında yer alan, tarımla ilişkilendirilebilecek orta ve uzun vâdeli öngörülerinin bizim pek kullanmadığımız kavramlarla, terimlerle örülü olduğunu fark edebilir. O ülkelerde ortaya çıkan yeni kavram ve terimleri hangi alanda olursa olsun biz de hemen ezberimize alalım, anlayışı tabî ki yanlış. Ama, bilim ve teknolojiadaki gelişmeleri ve bunların üretim alanlarında uygulanmalarına yönelik öngörülerini bilmek; bu nedenle, söz konusu gelişme ve öngörülerini ifade etmek için ortaya atılan yeni kavram ve terimleri öğrenmek, muhtevâlarını kavramak zorundayız. Sürekli ‘**başkalarının** yaptıklarını izlemek’; sürekli ‘**başkalarının** ortaya attığı yeni kavram ve terimleri’ öğrenmek... Bunları yazmak bana da ağır geliyor; ama, bilim ve teknolojiyi üreten, bu bilgi kümelerine ciddî ölçekte katkıda bulunan bir toplum olamadığımız sürece ne yazık ki bu böyle olacak...

Dışımızdaki gelişmeleri izlemek, bilim ve teknolojiye biz de yetkinleşmeliyiz, iddiasından vazgeçmek anlamına gelmiyor. Eğer, yarının dünyasında var olabileceksek bu iddiayı sürdürmek zorundayız. Söylemek istediğim şu: Bizden önde koşanların yarattıkları yenilikleri elbette sürekli izleyeceğiz; ama bir şey daha yapacağız: Kendi koşullarımızı da dikkate alarak bunları değerlendireceğiz; yarar sağlayacağımıza inandığımız andan itibaren de **uyguluyormuş gibi** yapmayıp yeni olanı biz de gerçekten uygulayacağız. Bilim ve teknolojiye gerilerdeyiz ama, bu tür değerlendirmeleri yapabilecek kadar da bilgi ve deneyime sahibiz. Tanzîmât’tan beri, bizden önde koşan ülkelere bir şeyler öğrenmeye, onların yaptıklarından kendimize dersler çıkarmaya çalışıyoruz. Doğru olan seçimlerimiz var; hatâlarımız var... Yaptığımız seçimlerden, özellikle hatâlarımızdan çok şey öğrenmiş olan insanlarımızın günümüzde bile hiç de az olmadıklarını düşünüyorum.

Hele söz konusu olan tarımsa, özellikle Cumhuriyet döneminde, bugün bile yararlanabileceğimiz pek çok deneyim yaşadık. Cumhuriyet’in daha başlarında agronomlar, ziraat mühendisleri yetiştirmeye başlayanlar bu toplumun içinden çıkmadı mı? Modern tarım işletmelerinin Türkiye’nin pek çok bölgesindeki çiftçilerimiz için ilk somut örnekleri olan devlet üretme çiftliklerini kuranlar; tarım teknik ve teknolojilerini araştırarak öğrenmek, öğrenileni uygulama alanlarına aktarmak ve tarımsal araştırmalarda yetkinleşip kendi bulgularımızı ortaya koymak için bunca araştırma enstitüsünü kuranlar; kırsal kesimlerde yaşayan insanlarımızı bir yandan bilgiyle donatırken bir yandan da onları üretken hâle getiren Köy Enstitüleri’ni kuranlar bu toplumun içinden çıkmadı mı? Üstelik bu kurucular, dış dünyanın bilgi ve deneyiminden yararlanırken kendi yaratıcılıklarını da ortaya koymayı ve özgün kurumlar yaratmayı başarmadılar mı? Bunca deneyimden, iyi kötü, bugüne hiç mi bir şey kalmadı ki, tarımda bugün, dünya tarımına hükmedenlerin bunca gerisine düştük ve yeni

gelişmeleri öğrenip akıl süzgecinden geçirerek uygulamayı da bir yana bırakıp sâdece dıştan bize dikte edilenleri uygular hâle geldik?

Sorulacak soru çok da çözüm bu değil. Bu haftayı bir dertleşme sayın. Asıl konumuz olan 'tarım-sanayi ilişkisi'ne önümüzdeki hafta tekrar dönmek üzere.

CBT. 30 Mayıs 2008